

Nr 179

Utlåtande i anledning av väckta motioner om central elevintagning och inträdesfordringarna vid sjukgymnastinstituten.

(2:a avd.)

Till statsutskottets behandling har hänvisats de i det följande redovisade motionerna I: 204 och II: 253 samt II: 312, över vilka motioner utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttrande från kanslern för rikets universitet efter hörande av vederbörande vid universitetet i Lund och lärarkollegiet vid karolinska institutet.

1:o) **Central intagning av elever vid sjukgymnastinstituten.** I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Kaijser m. fl.* (I: 204) och den andra inom andra kammaren av fru *Gunne m. fl.* (II: 253), har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående central elevintagning vid sjukgymnastinstituten.

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen II: 253.

Medicinska fakulteten i Lund har i sitt yttrande framhållit att fakulteten icke hade något att erinra mot utredning i ämnet.

Lärarrådet vid sjukgymnastinstituten i Stockholm, som av lärarkollegiet vid karolinska institutet beretts tillfälle att uttala sig i ärendet, har anfört följande.

Lärarrådet har tidigare till universitetskanslern framfört behovet av en centralisering av intagningen av elever vid sjukgymnastinstituten och tillstyrkt en framställning i detta ärende från legitimerade sjukgymnasters riksförbund. Lärarrådet vill varmt tillstyrka den i ifrågasättande motioner gjorda hemställan om utredning angående central elevintagning vid sjukgymnastinstituten. Behovet härav kan väntas bli ännu större än för närvarande i samband med en ökad utbildning av sjukgymnaster.

Lärarkollegiet vid karolinska institutet har anfört följande.

Vad angår central intagning vill lärarkollegiet erinra om, att eleverna enligt 16 § i stadgan för sjukgymnastinstituten skola antagas av lärarråden. Någon ändring härutinnan synes icke böra ifrågasättas. Däremot synes inkommande ansökningar mycket väl kunna meritvärderas och sammanställas centralt för hela riket enligt universitetskanslersämbetets närmare

bestämmande, en ordning som innevarande år prövats icke utan framgång. Lärarkollegiet tillstyrker, att utredning kommer till stånd för klargörande av det lämpligaste förfaringssättet för att åstadkomma en enhetlig bedömning av samtliga inkommande inträdesansökningar.

Kanslersämbetet för rikets universitet har anfört, att ämbetet icke hade något att erinra mot att utredning av frågan om central elevintagning i lämpligt sammanhang kommer till stånd.

Utskottet. Från och med den 1 juli 1958 har sjukgymnastutbildningen i Stockholm — tidigare förlagd till gymnastiska centralinstitutet — överförs till det nyinrättade sjukgymnastinstitutet i Stockholm. Institutet är förlagt till karolinska sjukhuset och står under ledning av karolinska institutets lärarkollegium. Utbildningen av sjukgymnaster, som förut skett i Lund vid det privatdrivna sydsvenska gymnastikinstitutet därstädes, har från och med den 1 juli 1959 överförs till det nyinrättade sydsvenska sjukgymnastinstitutet, förlagt till lasarettet i Lund och under ledning av medicinska fakulteten vid Lunds universitet.

För sjukgymnastinstitutet gäller Kungl. Maj:ts stadga av den 20 maj 1960 (SFS 1960: 231). Enligt däri givna bestämmelser finnes vid vardera institutet ett lärarråd, vilket bl. a. antager elever vid instituten. Universitetskanslern har den 19 maj 1961 utfärdat särskilda anvisningar beträffande elevantagningen.

I ett den 31 oktober 1962 dagtecknat betänkande (stencilerat) har professor Torgny Sjöstrand, i egenskap av särskilt tillkallad sakkunnig, framlagt förslag om ökad intagning av elever till de nu förefintliga två instituten samt om inrättandet av nya sjukgymnastinstitut i Göteborg, Umeå och Uppsala.

Sedan legitimerade sjukgymnasters riksförbund anhållit, att kanslern måtte taga initiativ till anordnande av central intagning av elever vid sjukgymnastinstitutet uppdrog kanslern genom beslut den 10 maj 1962 åt förste byråsekreteraren vid karolinska institutets kansli Jan Sverne att granska ansökningarna om inträde vid instituten för läsåret 1962/63 och till respektive lärarråd avgiva förslag till intagning grundat på stadgans föreskrifter och de av kanslern givna anvisningarna. Sedan de främsta sökandenas ansökningshandlingar sålunda granskats och poängberäknats föredrogs dessa för lärarråden varvid — enligt vad utskottet inhämtat — enighet utan svårighet kunde uppnås om vilka av de sökande som skulle erhålla de 65 tillgängliga utbildningsplatserna i Stockholm och vilka 45 sökande som var berättigade att vinna inträde i Lund ävensom vilka sökande som skulle uppsättas såsom reserver för den händelse förfall uppkomme senast vid uppropet. Den centrala antagning, som sålunda innevarande år prövats, måste emellertid allenast betraktas som ett försök i sådan riktning. Särskilt inför tillblivelsen av flera sjukgymnastinstitut synes det utskottet

uppenbart att en mera definitiv fast anordning måste komma till stånd beträffande en central intagning av elever till instituten. Utskottet vill peka på att central intagning införts beträffande såväl medicinarutbildningen som inträdet till tandläkarhögskolorna. Huruvida någon särskild utredning — såsom i motionerna I: 204 och II: 253, såvitt nu är i fråga, påyrkats — rörande frågor om central intagning till sjukgymnastinstituten eller ärendets beredning i annan ordning erfordras undandraget sig utskottets bedömning. Utskottet förutsätter emellertid att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på ifrågavarande spörsmål och vidtager de åtgärder i ärendet som befinnes påkallade och ändamålsenliga. Utskottet förordar att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet sålunda anfört.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 204 och II: 253, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

2:o) **Inträdesfordringarna vid sjukgymnastinstituten.** I en inom andra kammaren av fru *Gunne* väckt motion (II: 312) har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning angående införandet av studentexamen eller därmed jämförliga kunskaper som fordran för inträde vid sjukgymnastinstituten.

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen.

Medicinska fakulteten i Lund har i sitt yttrande framhållit, att fakulteten icke hade något att erinra mot utredning i ärendet.

Lärarrådet vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm, som av lärarkollegiet vid karolinska institutet beretts tillfälle att avge yttrande, har anfört följande.

Lärarrådet företräder den meningen att studentexamen bör krävas för inträde vid sjukgymnastinstituten, dock med möjlighet för lärarrådet att efter bedömning i enskilda fall antaga sökande utan studentexamen. Under senare år ha praktiskt taget samtliga elever vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm och tidigare vid gymnastiska centralinstitutet avlagt studentexamen och utbildningen har kunnat baseras på de förkunskaper och den läsvana som förvärvas i gymnasiet. Med stor sannolikhet skulle studietiden behöva förlängas väsentligt för att samma studieresultat skulle uppnås av elever med lägre skolunderbyggnad. Det kan nämnas att till årets kurser vid de båda sjukgymnastinstituten omfattande 110 platser sökte 661 av vilka 650 avlagt studentexamen. Härav framgår att studenter för närvarande i hög grad välja sjukgymnastyrket och att man säkerligen även i framtiden kan fordra studentexamen för inträde vid sjukgymnastinstituten.

Lärarrådet tillstyrker således den i motion II: 312 gjorda hemställan om en utredning angående införandet av studentexamen eller därmed jämförliga kunskaper som fordran för inträde vid sjukgymnastinstituten.

Lärarkollegiet vid karolinska institutet har i huvudsak anfört följande. Till de i år befintliga utbildningsplatserna, 65 vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm och 45 vid sydsvenska sjukgymnastinstitutet i Lund, inkommo 661 ansökningar. Endast ett ringa fåtal av sökandena ha ej avlagt studentexamen. Huvudparten av de 110 antagna eleverna, samtliga kvinnor, hade ett studentbetyg av sådan kvalitet, att de kunnat konkurrera och erhålla utbildningsplats inom de medicinska eller odontologiska läroanstalterna i riket. Då vidare undervisningen inom de även i sjukgymnastutbildningen ingående teoretiska ämnena är sådan, att det med nödvändighet måste förutsättas, att eleverna ha icke obetydliga, naturvetenskapliga grundkunskaper och allmän läsvana för att på rätt sätt kunna tillgodogöra sig utbildningen inom fastställd studietid, synes det lärarkollegiet angeläget, att utredningen verkställas om inträdesfordringarna vid sjukgymnastinstitutet.

Kanslersämbetet för rikets universitet har icke något att erinra mot att utredning av frågan om inträdesfordringarna vid sjukgymnastinstitutet i lämpligt sammanhang kommer till stånd.

Utskottet. Enligt den under punkten 1 omförmälda stadgan för sjukgymnastinstitutet kräves för behörighet att antagas som elev vid institutet bl. a. att ha avlagt realexamen eller erhållit betyg om normalskolekompetens eller erhållit slutbetyg från försöksskolans årskurs 9 a eller 9 g eller ock på annat sätt styrkt sig ha förvärvat minst motsvarande kunskaper.

Såsom av de i ärendet avgivna yttrandena framgår sökte innevarande år till de vid institutet tillgängliga 110 platserna 661, varav 650 avlagt studentexamen. På grund av den hårda konkurrensen till ifrågakvarande utbildning har sålunda nu i praktiken det helt övervägande antalet antagna elever avlagt studentexamen.

Utskottet är emellertid icke berett att för sin del i enlighet med vad i motionen II: 312 påyrkats hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående införande av studentexamen eller därmed jämförliga kunskaper såsom fordran för inträde vid sjukgymnastinstitutet. Enligt utskottets mening bör alltjämt möjligheter hållas öppna för sökande, som icke avlagt dylik examen, att antagas till elever vid institutet. Härjämte bör beaktas, att i den mån ökning av elevintagningen vid de nuvarande två institutet kommer att äga rum samt ytterligare sjukgymnastinstitut kommer att inrättas det icke synes utskottet tillrådligt att vidtaga åtgärder, som i framtiden kan försvåra tillträdet till sjukgymnastbanan. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen II: 312.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet, att motionen II: 312 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 november 1962

På statsutskottets vägnar:
ERNST V. STAXÄNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 182.

Reservation

vid punkten 2 (Inträdesfordringarna vid sjukgymnastinstituten) av fröken Andersson, herrar Ragnar Bergh, Staxäng, fröken Elmén, herrar Nilsson i Göingegården och Nelander, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 4, som börjar med »Utskottet är» och slutar med »motionen II: 312», bort ha följande lydelse:

»Såväl lärarrådet vid sjukgymnastinstitutet i Stockholm som lärarkollegiet vid karolinska institutet har företrätt den meningen att studentexamen eller motsvarande kunskaper synes böra krävas för inträde vid sjukgymnastinstituten för att eleverna skall kunna tillgodogöra sig utbildningen inom fastställd studietid. Lärarrådet har också framhållit, att studietiden med stor sannolikhet skulle behöva förlängas väsentligt för att samma studieresultat skulle kunna uppnås av elever med lägre skolunderbyggnad. En utveckling i denna riktning synes utskottet icke önskvärd. Med hänsyn till föreliggande förhållanden har utskottet funnit ifrågavarande spörsmål böra upptagas till närmare överväganden. Då det under punkten 1 omförmälda, av professorn Torgny Sjöstrand avgivna betänkandet rörande ökad utbildning av sjukgymnaster numera avlämnats, synes det utskottet lämpligt att frågan om inträdesfordringarna till sjukgymnastinstituten av Kungl. Maj:t upptages till bedömande i samband med Kungl. Maj:ts prövning av betänkandet och de yttranden över detsamma, som må komma att avgivas. Utskottet förordar, att riksdagen i anledning av motionen II: 312 i skrivelse till Kungl. Maj:t giver till känna vad utskottet sålunda anfört.»

dels ock att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av motionen II: 312, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.»